

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om revidering av folkpensionssystemet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att folkpensionen enligt målsättningarna om en minimipension i sin helhet skall bli pensionsavhängig. Från ingången av 1996 skall folkpension inte längre beviljas om arbetspensionen för en ensamstående person överstiger 5 294 mark i månaden i första och 5 078 mark i månaden i andra kommungruppen. Om pensionstagaren är gift är gränserna 4 670 mark i månaden i första och 4 488 mark i månaden i andra kommungruppen.

Under 1996 omfattar folkpensionen fortfarande såväl tilläggsdel som basdel, men för pensioner som påbörjas 1996 är basdelen pensionsavhängig och dess belopp kan vara noll om arbetspensionsbeloppet överstiger ovan nämnda belopp. Från ingången av 1997 blir samtliga folkpensioner i sin helhet pensionsavhängiga.

Om en pensionstagare har en så hög arbetspension att han inte längre skulle ha rätt till folkpension, men till honom trots detta betalas folkpensionens basdel sådan den är enligt gällande lag, minskas pensionens basdel gradvis. Från ingången av 1996 minskas den basdel som skall utbetalas med 60 mark per månad. Härefter minskas folkpensionsbeloppet med 20 procent om året av nivån 1996.

Även arbetspensionens samordning med folkpensionens basdel ändras. Folkpensionen inverkar inte längre på arbetspensioner som beviljas efter ingången av 1996.

I folkpensionssystemet föreslås även andra inbesparingar som skall minska pensionsutgifterna. Från ingången av 1996 slopas begravningsbidragssystemet samt systemet med barn- och maketillägg. Pensionerna skall från ingången av 1996 på vanligt sätt höjas genom en indexjustering som motsvarar stegringen i levnadskostnaderna under tiden mellan oktober 1994 och oktober 1995. Där-

emot höjs pensionerna inte med någon indexjustering som skulle motsvara stegringen i levnadskostnaderna under tiden mellan oktober 1992 och oktober 1993. En sådan indexjustering lämnades ogjord 1994. Enligt förslaget skall inte heller handikappförmånerna höjas genom indexjustering under åren 1996, 1997 eller 1998.

Om folkpensionen görs pensionsavhängig, innebär detta under 1996 en inbesparing om 400 miljoner mark i folkpensionsutgifter. De folkpensioner som påbörjas under året ger en inbesparing om 95 miljoner mark och införandet av pensionsavhängighet för redan påbörjade basdelar en inbesparing om 305 miljoner mark på årsnivå. Slopandet av begravningsbidraget, barntillägget och maketillägget ger 1996 en inbesparing om 35 miljoner mark och de uteblivna indexjusteringarna av handikappförmånerna en inbesparing om 15 miljoner mark. Om indexförhöjningen för 1994 inte heller senare verkställs, sparas på detta sätt 290 miljoner mark i folkpensionsutgifter och 30 miljoner mark i övriga utgifter för förmåner som justeras enligt folkpensionsindex. År 2000 beräknas inbesparingen stiga till nästan 3 miljarder mark och före 2010 till över 4 miljarder mark. Reformen medför en liten ökning av arbetspensionsutgifterna.

Indexhöjningen av folkpensionerna från ingången av 1996, indexhöjningen av arbetspensionerna, slopandet av folkpensionspremien och sänkningen av sjukförsäkringspremien medför att under 1996 ingen pensionstagares redan gällande totala pensionsinkomst kommer att minska till följd av de föreslagna reformerna.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och är avsedd att behandlas i samband med den.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Befolkningens åldersstruktur kommer att medföra en ökning av pensionsutgifterna. De stora årsklasserna når pensionsåldern för ålderdomspension ca 2010. Pensionspolitikens karaktär är sådan att förbindelserna är långvariga. Det skärpta ekonomiska läget har under de senaste åren krävt att också möjligheterna till inbesparingar i pensions-skyddet uppmärksammas. Inom arbetspen-sionssystemet har man under våren 1995 avtalat om ändringar som minskar pension-utgifterna för arbetspensionssystemet på ett sådant sätt som gör det möjligt att bibehålla arbetspensionssystemets struktur. Regerings-programmet förutsätter ett klarare system för de förmåner som skall beredas i avsikt att garantera var och en viss minimitrygghet. Arbets- och folkpensionen bildar tillsam-mans ett övergripande pensionsskydd. Pen-sionssystemen utvecklas som delar av en enda helhet, och i det sammanhanget genomförs bl.a. pensionsavhängighet för folk-pensionens basdel. Det är därför ändamåls-enligt att också folkpensionssystemets bety-delse såsom minimipensionssystem precis-eras genom att folkpensionen i sin helhet görs pensionsavhängig. Att en totalreform av ar-betspensionerna och folkpensionen genom-förs på det sätt som avtalats i regeringspro-grammet är en nödvändig förutsättning för att en hållbar pensionspolitik skall kunna tryggas även i framtiden.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

I Finland består pensionssystemet av två parallella system. Folkpensionen står för en minimipension, medan arbetspensionen skall göra det möjligt för pensionstagaren att bi-behålla den konsumtionsnivå som han hade när han avgick med pension. Denna upp-giftsfördelning bekräftades senast i början av 1980-talet i samband med totalreformen av folkpensionssystemet.

Arbetspensionens målnivå är 60 procent av lönen. Eftersom arbetspensionssystemet trätt i kraft gradvis, är den genomsnittliga pen-sionsnivån dock lägre än så. Pensionsnivån

kommer att öka fram till ca 2010, varefter medelpensionens förhållande till medellönen kommer att förbli tämligen oförändrat. Det uppskattas att medelpensionen ca 2010 kom-mer att vara nästan 60 procent av lönen.

Folkpensionen och arbetspensionen har samordnats så, att arbetspensionen minskar folkpensionen. I praktiken har samordningen reglerats så att tilläggsdelen har gjorts pen-sionsavhängig. Detta har inneburit att folk-pensionens tilläggsdel har minskat med 50 penni för varje ökad mark varmed arbets-pensionen har överstigit 242 mark i må-naden. För en ensamstående pensionstagare har utbetalning av tilläggsdelen helt upphört när arbetsinkomsten enligt 1995 års nivå har stigit till 4 403 mark i månaden i första kommungruppen och 4 187 mark i månaden i andra kommungruppen. Makars rätt till tilläggsdel har i sin tur upphört när arbets-pensionen har stigit till 3 779 mark i må-naden i första kommungruppen och 3 596 mark i månaden i andra kommungruppen. I dessa fall har till pensionstagaren dock be-talts folkpensionens basdel, vilken varit 445 mark i månaden.

Folkpensionens fulla belopp, basdelen och tilläggsdelen sammanlagd, är för en ensam-stående person 2 526 mark i månaden i den första kommungruppen och 2 418 mark i månaden i den andra kommungruppen. För dem som är gifta är motsvarande belopp 2 214 mark i månaden i den första kom-mungruppen och 2 122 mark i månaden i den andra kommungruppen.

Folkpensionen beaktas å andra sidan också i arbetspensionssystemet. I samordningen av arbetspensionen beaktas folkpensionens bas-del till fullt belopp när lönen överstiger 14 348 mark i månaden. Om lönen under-stiger 7 065 mark i månaden, beaktas bas-delen inte alls. När lönen överstiger den ovan nämnda lägre inkomstgränsen, beaktas 6 procent av det överskjutande beloppet så att arbetspensionen minskar.

Begravningsbidrag har betalats när en per-son inte har fått ålderdoms-, invaliditets- eller arbetslöshetspension eller har fått sådan under kortare tid än ett år före sin död. Bi-draget har även betalats för barn som avlidit före 16 års ålder. Begravningsbidragets fulla belopp är 4 435 mark.

Till en folkpensionstagare har betalats matetillägg ifall hans make till följd av vården av små barn eller annat dylik skäl inte har förmått förvärva inkomst genom eget arbete. Tilläggets belopp är 405 mark i månaden. Om en pensionstagare har haft underhållsplikt för ett barn under 16 år, har till honom betalats ett barntillägg om 262 mark i månaden för varje barn.

2.3. Bedömning av nuläget

De gällande stadgandena är inkonsekventa när det gäller att ordna ett minimipensionskydd som skall omfatta alla. Fastän folkpensionens tilläggsdel är pensionsavhängig, begränsas också arbetspensionsbeloppet i samordningen med högst ett belopp som motsvarar folkpensionens basdel. För pensionstagarna har basdelens proportionella andel av totalpensionen ständigt minskat, eftersom basdelens realvärde har bibehållits oförändrat alltsedan 1966. För dem som inte har rätt till tilläggsdel utgör basdelens belopp också när det är som högst endast ca 11 procent av totalpensionen.

Den omständigheten att folkpensionen är avsedd att garantera en viss minimipension innebär inte nödvändigtvis att basdelen skall utbetalas till samma belopp oberoende av arbetspensionens storlek. Utbetalningen av basdelen är också en kostnadsfaktor, och de utgifter som den vållar ökar när de stora årsklasserna börjar få pension. Ett samband har ansetts råda mellan det fasta beloppet av folkpensionens basdel å ena sidan och folkpensionspremien å andra sidan. Det är meningen att denna skattebaserade socialskyddsvgift skall slopas.

Pensionstagarens underhållsskyldighet har hittills höjt folkpensionsbeloppet trots att ett motsvarande förfarande inte längre tillämpas i andra system, då andra familjestödformer har kommit i stället. Barntilläggen har redan från ingången av 1994 slopats i fråga om sjukförsäkringslagens förmåner samt i fråga om rehabiliteringspenningen och studiestödet.

Eftersom en person kan få pensionsförmåner med stöd av två separata system har folkpensionsanstalten och arbetspensionsanstalterna försökt följa en enhetlig linje i beslut som gällt invalid- eller invaliditetspension. Detta har skett genom att man anlitat ett särskilt förhandlingsförfarande.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Målen och medel

3.1.1. Folkpensionens pensionsavhängighet

För att de förbindelser som pensionsskyddet innebär skall tryggas, är det ändamålsenligt att också folkpensionens målsättning att garantera samtliga pensionstagare ett minimipensionskydd för var och en förtydligas. Målsättningen innebär att folkpensionsbeloppet skall minska när arbetspensionen ökar, så att folkpension skall betalas endast om förvärvspensionen blir låg eller pensionstagaren inte alls har någon rätt till pension på basis av förvärvsarbete. Likaså borde de tillägg som nu beviljas en underhållsskyldig folkpensionstagare slopas. En sådan reform stämmer också överens med pensionssystemet i andra länder. Ett system motsvarande det finska folkpensionssystemet existerar främst enbart i de övriga nordiska länderna. I bl.a. Sverige bereds dock för närvarande en lagändring som innebär att den nya s.k. garantipensionen skall utbetalas endast när ATP-pensionen till sitt belopp stannar under en viss gräns.

Av ovan nämnda orsaker föreslås det att folkpensionen i sin helhet skall vara pensionsavhängig. Enligt förslaget skall en ensamstående pensionstagare inte längre ha rätt till folkpension när hans arbetspension överstiger 5 294 mark i månaden i den första kommungruppen och 5 078 mark i månaden i den andra kommungruppen. Om pensionstagaren är gift, skall han inte längre få folkpension när hans arbetspension är 4 670 mark i månaden i den första kommungruppen och 4 488 mark i månaden i den andra kommungruppen. Ifall arbetspensionsbeloppet är lägre än ovan nämnda belopp men högre än det markbelopp vid vilket den nuvarande tilläggsdelen upphör, dvs. för en ensamstående 4 403 mark i den första kommungruppen och 4 187 mark i den andra kommungruppen och för makar på motsvarande sätt 3 779 mark i månaden i den första kommungruppen och 3 596 mark i månaden i den andra kommungruppen, varierar folkpensionsbeloppet mellan 445 och 60 mark i månaden. Beloppen motsvarar 1995 års indexnivå och skall från ingången av 1996 justeras med stegringen i folkpensionsindex.

För pensioner som påbörjas 1996 skall folkpensionens pensionsavhängighet fortfarande genomföras separat för tilläggsdelen och basdelen. Rätten till folkpension fastställs när arbetspensionen överstiger ovan nämnda markbelopp, varvid basdelen och tilläggsdelen konstateras vara noll. Från ingången av 1997 sker övergången till ett i sin helhet pensionsavhängigt pensionssystem. Då blir också redan påbörjade folkpensioner pensionsavhängiga, men till dem som dittills endast har fått folkpensionens basdel skall under övergångsperioden fortfarande betalas folkpension.

En arbetsgrupp som social- och hälsovdsministeriet har tillsatt utreder för närvarande hur förhandsanmälnings- och förhandlingsförfarandet skall utvecklas, och under 1996 framlägger arbetsgruppen förslag om hur den enhetliga linje som man hittills har försökt tillämpa i beslut om invalid- och invaliditetspension skall kunna bibehållas. Samtidigt utreds möjligheterna att bibehålla en sådan enhetlig linje också i det nya systemet.

Om en pensionstagare för närvarande får folkpensionens basdel, men inte längre skulle ha rätt till folkpension, eftersom hans arbetspension överstiger ovan nämnda belopp, sänks hans basdel från ingången av 1996 med 60 mark i månaden.

Härefter skall basdelen årligen minskas med 20 procent av nivån den 1 januari 1996. Om en på detta sätt uträknad folkpension dock skulle bli lägre än folkpensionen för en ny pensionstagare med motsvarande arbetspension, skall folkpensionen dock betalas till minst samma belopp som en sådan ny pension.

3.1.2. Begravningsbidrag, maketillägg och barntillägg

För att folkpensionssystemet skall bli klarare och av orsaker som hänger samman med den statliga ekonomin föreslås det att folkpensionens begravningsbidrag, maketillägg och barntillägg skall slopas från ingången av 1996. För dem som avlidit innan lagen trätt i kraft skall begravningsbidrag dock betalas enligt tidigare stadganden. De barn- och maketillägg som redan betalas skall fr.o.m. den 1 januari 1997 årligen minskas med 20 procent av det ursprungliga förmånsbeloppet.

I och med att folkpensionen görs pension-

savhängig är det också nödvändigt att se till att folkpension inte längre inverkar på samordningen av arbetspensionen. Den ändring av beräkningssättet som föreslås i propositionen skall gälla nya pensioner och pensioner som samordnas på nytt.

För att fördelningen av uppgifterna mellan de olika bostadsbidragssystemen och samordningen av dessa skall bibehållas oförändrad föreslås även en ändring av 2 § lagen om bostadsbidrag. Lagändringen syftar till att de som skulle ha rätt till folkpension, men till följd av storleken på sin arbetspension eller annan motsvarande ersättning inte ansöker om sådan, även efter den 1 januari 1996 skall ansöka om understöd för sitt boende genom att anlita systemet med bostadsbidrag för pensionstagare.

3.1.3. Indexskyddet

Folkpensionerna är bundna till levnads-kostnadsindex och skall årligen från ingången av januari månad höjas eller sänkas enligt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Till folkpensionens belopp bundna förmåner är numera militärunderstödet grundunderstöd, som folkpensionsanstalten betalar med stöd av militärunderstödslagen (781/93), kompletteringsdelen av generationsväxlingspensionen enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) och av avträdelsestödet enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/94) samt grunddelen av utkomststödet enligt socialvårdslagen (710/82). När folkpensionsanstalten betalar rehabiliteringspenning enligt utkomststöd, påverkar folkpensionsindexet också rehabiliteringspenningen. Inkomstskattelagens (1535/92) fulla pensionsinkomstavgifter i stats- och kommunalbeskattningen bestäms också enligt folkpensionens fulla belopp.

Under 1994 höjdes pensionerna inte enligt förändringen i indexet, vilket innebar att en indexjustering om 1,6 procent lämnades ogjord i fråga om folkpensionerna. Pensionstagarna fick inte heller under 1995 någon gottgörelse för detta.

Med hänsyn till stegringen i levnadskostnaderna föreslås det att folkpensionen från ingången av 1996 skall höjas med ett belopp som motsvarar stegringen i levnadskostnaderna under tiden mellan oktober 1994 och

oktober 1995. Av statsekonomiska orsaker skulle pensionstagarna dock inte under 1996 eller senare få någon sådan förhöjning som skulle motsvara stegringen i levnadskostnaderna under tiden mellan oktober 1992 och oktober 1993. Med hänsyn till förändringarna i den övriga befolkningens utkomstvillkor skulle ett sådant återställande av en förmån inte vara ändamålsenligt. Det föreslås att om saken skall stadgas genom permanent lag.

Folkpensionsindexets poängtal skall från ingången av 1996 årligen räknas så, att såsom poängtal för levnadskostnadsindex används poängtalet för föregående kalenderårs oktober månad, vilket skall divideras med 1,166 och avrundas till närmaste heltal. Såsom indextal för 1994 skall användas folkpensionsindexets poängtal 1170 och för 1995 poängtalet 1192. Närmare bestämmelser utfärdas genom beslut av statsrådet.

Indexjusteringen skall förutom folkpensionen även gälla av folkpensionsanstalten utbetald familjepension, förmåner enligt lagen om frontmannapension (119/77), fronttillägg och militärunderstödet grundunderstöd vilka betalas till utlandet samt övriga sådana markbelopp i de lagar som gäller nämnda förmåner samt i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (592/78) vilka justeras med folkpensionsindex.

Till följd av sparåtgärderna föreslås det att handikappförmånerna, dvs. vårdbidraget för barn, handikappbidraget och folkpensionslagens vårdbidrag till pensionstagare inte skall indexjusteras under åren 1996—1998.

Även om barntillägg eller maketillägg till folkpension inte längre beviljas efter den 1 januari 1996, utbetalas redan påbörjade barn- och maketillägg fortfarande. Det före-

lås att indexjusteringen av dessa barn- och maketillägg helt skall slopas, så att de inte längre höjs enligt förändringen i index.

4. Propositionens verkningar

4.1. Kostnaderna för pensionssystemet

Om folkpensionen görs pensionsavhängig, innebär detta att man under 1996 sparar 400 miljoner mark i folkpensionsutgifter. Av inbesparingen uppstår 95 miljoner mark genom att nya pensionstagares pensioner blir pensionsavhängiga eller genom att dessa pensionstagare inte inte alls beviljas folkpension. Slopandet av begravningsbidraget, maketillägget och barntillägget ger 1996 en inbesparing om ca 35 miljoner mark och de uteblivna indexjusteringarna av handikappförmånerna en inbesparing om 15 miljoner mark.

Ändringen av arbetspensionens samordningsgräns ökar pensionsutgifterna för den privata sektorn med uppskattningsvis 0,01 procent av lönerna år 2000 och 0,05 procent år 2010. I markbelopp är ökningen 20 miljoner mark och 110 miljoner mark. Inom den offentliga sektorn är den proportionella ökningen på motsvarande sätt större och kommer redan år 2000 att utgöra ca 0,06 procent och år 2010 ca 0,2 procent av lönerna. I markbelopp är ökningen på motsvarande sätt 40 miljoner mark och 150 miljoner mark. Under 1996 är dess inverkan fortfarande mycket liten.

De inbesparingar som reformen av folkpensionssystemet medför samt tilläggskostnaderna för arbetspensionssystemet uppskattas bli följande:

Inbesparingar jämfört med det gällande systemet

Folkpensionssystemet	1996 milj. mk	2000 milj. mk	2010 milj. mk
Basdelens pensionsbundenhet	400	2 550	3 900
Barntilläggen	10	90	100
Maketilläggen	0	2	2
Begravningsbidragen	25	25	25
Sammanlagd inbesparing	435	2 667	4 027
Den ökning av arbetspensionsutgifterna som samordningen av arbetspensionen och basdelen medför		60	260
Nettoinbesparing sammanlagt	435	2 607	3 767

Om indexförhöjningen för 1994 inte heller senare verkställs, ger detta en inbesparing om 290 miljoner mark inom folkpensionssystemet och en inbesparing om 30 miljoner mark i övriga utgifter för förmåner som justeras enligt folkpensionsindex.

4.2. Propositionens verkningar i fråga om organisation och personal

Reformen leder till att medborgarnas pensionsskydd enbart kommer att bestå av arbetspensionsanstaltarnas förvärvspensionsskydd när arbetspensionen beroende på kommungrupp och familjeförhållanden överstiger 5 294-4 488 mark i månaden. Detta innebär att antalet ansökningar inom folkpensionssystemet kommer att minska i framtiden. Någon väsentlig minskning torde inte ännu ske 1996, utan effekten kommer att märkas över en längre tidsperiod. Förändringen förutsätter också att det nuvarande förhandlingssystemet beträffande arbets- och folkpensionssystemets invalid- och invaliditetspensioner justeras i samband med den pågående utredningen.

De förändringar som föreslås i folkpensionssystemet förutsätter också att annan lagstiftning justeras på det sätt som slopan- det av tilläggsdelen och basdelen förutsätter. I detta sammanhang föreslås sådana förändringar som slopan- det av folkpensionens tilläggsdel och basdel omedelbart föranleder. Om andra lagändringar skall stadgas särskilt. Till följd av behovsprövningen i familjepensionssystemet kommer basdelen under 1996 fortfarande att vara en del av nämnda pensionssystem.

Det minskade antalet folkpensionsfall kommer också att på längre sikt påverka folkpensionsanstaltens arbetsmängd, även om minskningen ännu inte under de närmaste åren väsentligt kommer att påverka personalens storlek.

4.3. Verkningar för medborgarna

Bifogade tabell beskriver de olika pensionsgruppernas andel i det gällande folkpensionssystemet med tilläggsdel:

Andelen pensionstagare som får tilläggsdel

Hela pensionsstocken	Pensionstagare 31.12.1994	Andelen som får tilläggsdel i procent
Ålderdomspensioner	732 600	68
Invalditetspensioner	232 300	59
Individuella förtidspensioner	60 600	29
Arbetslöshetspensioner	42 500	50
Samtliga pensioner	1 068 000	63
Pensioner som beviljats 1994		
Ålderdomspensioner	19 000	46
Invalditetspensioner	20 800	37
Individuella förtidspensioner	9 200	21
Arbetslöshetspensioner	13 000	42
Samtliga pensioner	62 000	39

Slopan- det av folkpensionens basdel sänker nominellt pensionen när pensionslönen för arbetspensionen är ca 10 000—12 000 mark. Att basdelen inte längre beaktas i arbetspensionsbeloppet höjer i någon mån arbetspensionen när pensionslönen är 7 065—14 348 mark och även i dessa fall mycket sällan.

Det uppskattas att folkpensionssystemet 1996 kommer att omfatta ca 421 000 sådana

pensionstagare som endast får basdelen av folkpensionen. Av de ca 60 000 nya pensionstagarna under året kommer ca 30 000 inte längre att ha rätt till folkpension och för ca 6000 kommer folkpensionsbeloppet att variera mellan 60 och 445 mark i månaden.

Pensionstagarna har beviljats ca 31 200 barn- tillägg. Dessa försvinner gradvis ur pensionssystemet. Maketilläggen, som förs-

vinner gradvis från ingången av 1996, är 330. Under 1994 beviljades 6 239 begravningsbidrag. Det uppskattas att storleksordningen skulle ha varit densamma 1996.

Eftersom både arbetspensionerna och folkpensionen indexjusteras från ingången av 1996 och pensionstagarna samtidigt kommer att få skattelättnader till följd av att folkpensionspremien slopas och sjukförsäkringspremien sänks, sänker den föreslagna reformen inte den redan påbörjade pensionen för någon pensionstagare.

Det sammanlagda belopp som folkpensionens basdel och tilläggsdel samt arbetspensionen tillsammans utgör sjunker inte under 1996. När basdelen 1997 sänks med 20 procent kan den totala pensionen sjunka om samma pensionstagare har barntillägg eller maketillägg, vilka också sänks med 20 procent. Under 1996 förblir folkpensionsbeloppet oförändrat för dem som får basdel och tilläggsdel, varför sänkningen av folkpensionens

basdel inte äventyrar de pensionstagares ställning som har små inkomster. Medelinkomsttagarnas totala pension påverkas dock proportionellt sett mer än höginkomsttagarnas.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och är avsedd att behandlas i samband med den.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts såsom tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Även folkpensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen har deltagit i beredningen. Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto-Industrins och Arbetsgivarernas Centralförbund TT ry och Arbetspensionsanstaltens Förbund rf har även hörts under beredningen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lagen om ändring av folkpensionslagen

23 a §. Det föreslås att paragrafen skall ändras till följd av att folkpensionens struktur ändras. Med folkpension skall enligt förslaget under 1996 avses en pension som består av såväl basdel som tilläggsdel. Från ingången av 1997 skall den nuvarande basdelen och tilläggsdelen sammanslås till en pensionsavhängig folkpension. Folkpension betalas då inte längre om dess belopp skulle vara mindre än det minsta belopp som enligt lagen skall utbetalas. Det minsta belopp som utbetalas skall motsvara det nuvarande. Det minsta belopp som utbetalas såsom vårdbidrag till pensionstagare regleras särskilt i 30 b §.

Rubriken för 3 a kap. Det föreslås att rubriken för 3 a kap. "Folkpensionens basdel och tilläggsdel" i överensstämmelse med pensionsystemets nya struktur skall ändras till "Folkpension". I 3 a kap. skall stadgas om folkpensionens belopp. Om vårdbidrag skall stadgas i 3 b kap.

24 §. I paragrafen skall stadgas om beloppet av full folkpension. Från ingången av 1997 skall beloppet av full folkpension motsvara det tidigare sammanlagda beloppet av basdelen och full tilläggsdel. Folkpensionens fulla belopp skall vara beroende av den kommungrupp till vilken pensionstagarens boendekommun hör samt av om pensionstagaren är gift eller inte, på samma sätt som dessa omständigheter påverkar tilläggsdelen för 1996.

I paragrafens 1 mom. stadgas om full folkpension för en ensamstående person och i 2 mom. om full folkpension för en gift person.

I 3 mom. skall stadgas om folkpensionens belopp 1996. Den fulla folkpensionen skall då bestå av en basdel och en tilläggsdel, om vilka redan tidigare har stadgats i 24 och 25 §§. Deras belopp skall med hänsyn till kommungrupp och familjeförhållanden motsvara tidigare nivå.

25 §. Det föreslås att 1 och 2 mom. skall upphävas. I nämnda moment stadgas om tilläggsdelens fulla belopp. Motsvarande stadganden för 1996 föreslås i 24 § 3 mom.

25 b §. Det föreslås att paragrafens 3 och 4 mom. skall ändras till följd av folkpensionens ändrade struktur. Principerna för avvägning av pensionen när pensionstagaren

har varit bosatt utomlands föreslås förbli oförändrade. Den fulla folkpensionen skall avvägas på nämnt sätt från ingången av 1997. Under 1996 skall avvägningen såsom hittills gälla full basdel och tilläggsdel.

26 §. I paragrafen föreslås stadganden om vilka inkomster som skall påverka den pensionsavhängiga folkpensionen och om en inkomstbundenhetsprocent som skall gälla från ingången av 1997. När folkpensionen fastställs skall enligt förslaget samma inkomster beaktas på samma sätt som nu sker vid fastställandet av tilläggsdelen. Lagtekniskt genomförs ändringen så att tilläggsdelen ändras till att kallas folkpension. Termen försäkrad byts också ut mot termen person.

Eftersom folkpensionen i sin helhet föreslås bli pensionsavhängig, skall folkpension inte längre betalas ifall pensionstagarens arbetspensioner och motsvarande ersättningar överstiger ett bestämt markbelopp.

Det föreslås också att 2 mom. skall ändras så att rehabiliteringstillägg till arbetspension inte skall räknas såsom inkomst vid bestämmandet av folkpensionen.

Det föreslås också att till paragrafen skall fogas ett nytt 9 mom. i vilket föreskrivs att stadgandena i 26 och 27 §§ om vilka förmåner som betraktas såsom inkomst under 1996 skall tillämpas på den basdel och tilläggsdel som avses i 24 § 3 mom.

Enligt förslaget skall basdelen minskas bl.a. av arbetspensioner, pensioner och ersättningar som betalas med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkringslagen samt övriga pensioner och familjepensioner som jämföras med dessa. I det nya momentet bestäms också de av kommungrupp och familjeförhållanden avhängiga inkomstgränser efter vilka basdelen skall börja minska. Inkomstgränserna skall bestämmas så, att pension och motsvarande ersättning som räknas såsom inkomst skall börja minska basdelen först när rätten till tilläggsdel till följd av inkomsternas inverkan upphör. Den som får tilläggsdel skall också få full basdel. Momentet skall tillämpas under 1996.

I samma 9 mom. bestäms också de inkomstgränser efter vilka en basdel som avvägs till följd av boende utomlands skall börja minska. Inkomstgränserna har bestämts så att de pensioner som räknas såsom inkomst skall börja minska den avvägda basdelen när rätten till tilläggsdel upphör till följd av ovan nämnda inkomster.

Det föreslås att pensionens basdel 1996 skall vara pensionsavhängig även när en pensionstagare som varit bosatt utomlands enligt 3 mom. ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (547/93), som trädde i kraft den 1 januari 1994, väljer en sådan pension utan avvägning enligt boendetiden som avses i den lag som var i kraft före 1994. Sistnämnda ikraftträdelsestadgande ger endast möjlighet att välja mellan en avvägd eller oavvägd pension, men garanterar inte att basdelen betalas ut till det belopp som gällde enligt den lag som var i kraft till 1994.

Det föreslås också att till paragrafen skall fogas ett nytt 10 mom. om att samma stadganden skall tillämpas vid ändring av basdelen som vid ändring av tilläggsdelen.

27 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att vid fastställande av pensionsavhängig folkpension såsom inkomst i begränsad utsträckning skall räknas samma förmåner och på samma sätt som nu sker vid fastställande av tilläggsdelen. Termen tilläggsdel skall ersättas med termen folkpension. Termen försäkrad skall också ersättas med termen person. Hänvisningen till 26 a §, som tillämpades endast 1983 och 1984, skall också strykas.

Rubriken för 3 b kap. Rubriken för 3 b kap., "Tillägg till folkpension", skall ändras till "Vårdbidrag". Efter reformen betalas inga andra tillägg till folkpensionen än ett eventuellt vårdbidrag.

29 §. Det föreslås att paragrafen skall upphävas och att inga nya barnförhöjningar längre skall beviljas efter den 1 januari 1996. Tidigare beviljade barnförhöjningar skall gradvis minskas från ingången av 1997.

30 §. Det föreslås att paragrafen skall upphävas. Nya maketillägg skall därför inte längre beviljas efter den 1 januari 1996. Tidigare beviljade maketillägg minskas liksom bantilläggen gradvis från ingången av 1997.

30 b §. Det föreslås att paragrafen skall ändras till följd av att stadgandena om maketillägg och bantillägg upphävs. Det föreslås att till paragrafen skall fogas ett nytt 2 mom. om det minsta belopp som utbetalas i vårdbidrag.

Rubriken för 3 d kap. Det föreslås att rubriken för 3 d kap., "Övriga förmåner" skall strykas eftersom den inte längre behövs.

33 §. Det föreslås att paragrafen skall upphävas. Begravningsbidrag skall inte längre

beviljas för en person som har avlidit den 1 januari 1996 eller senare.

40 §. Hänvisningen till begravningsbidrag skall strykas.

42 b §. Det föreslås att paragrafen till följd av folkpensionssystemets nya struktur skall ändras från ingången av 1997. Den andel av folkpensionen som skall utbetalas för tid i anstaltsvård skall enligt 1 mom. från ingången av 1997 anges i mark i stället för i procent. Det markbelopp som maximalt utbetalas för tid i anstaltsvård förblir dock enligt förslaget oförändrat.

I nya 3 mom. föreslås för 1996 ett stadgande som motsvarar 1 mom. I första kommungruppen skall till en ensamstående eller gift person betalas högst 43 procent av tilläggsdelens fulla markbelopp enligt 24 § 3 mom., och i andra kommungruppen till en ensamstående eller gift person högst 40 procent av tilläggsdelens fulla markbelopp enligt samma moment. Enligt momentet skall lagrummet inte tillämpas 1996 ifall personen i fråga får bostadsbidrag för pensionstagare. Ett motsvarande stadgande ingår från början av 1997 i 2 mom., men det kan till följd av hänvisningen i nämnda moment inte tillämpas på 3 mom.

91 a §. Det föreslås att paragrafen skall ändras så, att den pensionsavhängiga folkpensionen i tillämpliga delar jämföras med de termer som tidigare använts om folkpensionsförmånerna. På samma sätt skall termer som används i tidigare lagar i tillämpliga delar jämföras med den pensionsavhängiga folkpensionen.

Det föreslås även att till momentet skall fogas ett stadgande om att såsom pensionstagare under 1996 även skall betraktas en person som anhållit om folkpension och för vilken har fastställts rätt till pension enligt 20 §, även om stadgandena om basdelens pensionsavhängighet eller den minsta pension som utbetalas leder till att inget pensionsbelopp utbetalas till honom. I dessa fall skall pensionstagaren få ett beslut om sin rätt till invaliditets-, arbetslöshets- eller ålderdomspension.

Den för vilken har fastställts rätt till folkpension skall vid tillämpning av annan lagstiftning jämföras med en person som beviljats folkpension. Rätten till pension skall fastställas därför att en persons rätt till vårdbidrag för pensionstagare, bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (592/78) samt fronttillägg och extra

fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/77) är beroende av om han betraktas som folkpensionstagare eller inte.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996, dock så, att 42 b § 1 mom., som gäller folkpension till personer som får anstaltsvård, skall tillämpas från den 1 januari 1997.

I stadgandets 2 mom. föreslås att en pension som börjat löpa före den 1 januari 1996 och som omfattar basdel och tilläggsdel fortfarande skall betalas till samma belopp som tidigare. I dessa fall skall basdelen inte bli pensionsavhängig från ingången av 1996. Om pensionen när lagen träder i kraft inte omfattar tilläggsdel, skall basdelen sänkas så att beloppet av den fulla basdelen, 445 mark (enligt 1995 års nivå), minskas med 60 mark i månaden. Är basdelen större till följd av förhöjning som grundar sig på tiden efter uppnådd pensionsålder eller mindre till följd av att pension beviljats i förtid eller till följd av avvägning, är också sänkningen på motsvarande sätt större eller mindre än 60 mark i månaden.

På ovan nämnt sätt skall också förfaras när en pension som beviljats för viss tid och som påbörjats före ikraftträdandet förlängs, t.ex. när en person som fått invaliditetspension för viss tid beviljas rehabiliteringsstöd, samt när folkpensionen ändras till ett annat slag av folkpension.

I 2 mom. stadgas dessutom om hur basdelen från ingången av 1997 och därefter skall sänkas för en pensionstagare som endast har fått folkpensionens basdel, vilken har börjat löpa före lagens ikraftträdande. Basdelen skall kontinuerligt minskas med 20 procent per år, så att den helt upphör den 1 januari 2001.

Enligt den sista meningen i 2 mom. skall pensionstagaren endast på begäran få ett beslut om att basdelen sjunker från den 1 januari 1996. Om ändringen skall informeras offentligt i massmedierna och i början av året skall pensionstagarna få ett besked om pensionsbeloppet, varför inget särskilt beslut i saken behövs.

I ikraftträdelsestadgandet 3 mom. stadgas att en sänkt basdel skall ändras till full basdel om en person beviljas tilläggsdel under 1996.

I ikraftträdelsestadgandets 4 mom. skall

stadgas om sammanslagning av basdelen och tilläggsdelen till en enda folkpension från ingången av 1997. Härvid skall också en tidigare basdel, som utbetalts till standardbelopp utan tilläggsdel och i början av 1996 sänkts med 60 mark bli pensionsavhängig. Om den folkpension som uträknats på detta sätt i början av 1997, 1998, 1999 eller 2000 skulle vara mindre än den enligt 2 mom. uträknade sänkta pensionen, skall såsom pension dock betalas åtminstone det sänkta beloppet.

Enligt ikraftträdelsestadgandets 5 mom. skall utbetalning av barntillägg och maketillägg som påbörjats före lagens ikraftträdande fortsätta, dock högst till utgången av 2000, och så att tilläggets belopp från början av varje år minskas med 20 procent, första gången den 1 januari 1997.

Enligt ikraftträdelsestadgandets 6 mom. skall begravningsbidrag fortfarande betalas efter personer som har avlidit innan lagen trädde i kraft.

I ikraftträdelsestadgandets 7 mom. stadgas om indexnivån för de markbelopp som nämns i lagen. Indexnivån skall motsvara den tidigare indexnivån för markbeloppen i folkpensionslagen och således motsvara det poängtal för folkpensionsindexet som gäller mars 1981.

Enligt ikraftträdelsestadgandets 8 mom. skall åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter få vidtas innan lagen träder i kraft.

1.2. Lag om ändring av 3 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

3 §. Det föreslås att 3 mom. skall ändras därför att 29 § folkpensionslagen, som gäller barntillägg, föreslås bli upphävd. Momentet reglerar frågan hur barn påverkar bostadsbidragets maximibelopp. Momentets sakinnehåll ändras inte.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996.

1.3. Lag om ändring av 15 b § familjepensionslagen

15 b §. Det föreslås att paragrafens 5 mom. skall ändras till följd av att folkpensionens basdel blir pensionsavhängig. När

folkpensionstagaren blir familjepensionstagare skall en pension som räknas såsom inkomst vid beräkning av den pensionsavhängiga basdelen beaktas i familjepensionens tilläggsdel till det belopp som den hade när basdelen började löpa samt höjd med folkpensionsindex.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996.

1.4. Lag om ändring av 9 a § lagen om frontmannapension

9 a §. Det föreslås att stadgandet om beräkning av det extra fronttillägget skall ändras till följd av den nya folkpensionsstrukturen. Det extra fronttillägget har räknats enligt den tilläggsdel som pensionstagaren får. I stadgandet föreslås att det extra fronttillägget nu skall bindas till beloppet av den folkpension som skall betalas till pensionstagaren, i den mån detta motsvarar den tidigare tilläggsdelen. När folkpensionen bestäms skall utöver de utländska pensioner som avses i 26 § 1 och 5 mom. även beaktas egen arbetspension som pensionstagaren får från en främmande stat.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996, dock så att den skall tillämpas från den 1 januari 1997.

1.5. Lagen om ändring av 8 § lagen om pension för arbetstagare

8 §. Enligt gällande lag beaktas folkpensionens basdel vid beräkningen av arbetspensionen så, att arbetspensionens samordningsgräns minskas med ett kalkylerat avdrag ifall samordningsgränsen, dvs. den högsta lönen som ligger till grund för grundpensionen överstiger 7 065 mark i månaden (enligt 1995 års APL-indexnivå). Avdraget ökar gradvis i och med att lönenivån stiger till samma nivå som folkpensionens basdel och är lika stort som basdelen när samordningsgränsen överstiger 14 348 mark i månaden. Eftersom folkpensionens basdel efter den 1 januari 1996 inte längre betalas till alla pensionstagare, saknas det härefter grund för ett sådant avdrag. Det föreslås

därför att paragrafen skall ändras så att basdelen inte längre alls skall påverka uträkningen av samordningsgränsen. Efter ändringen är samordningsgränsen 60 % för alla som har rätt till arbetspension. Dessutom föreslås en teknisk justering av 8 mom.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996.

Lagen skall tillämpas på pensioner som börjar löpa den 1 januari 1996 eller därefter. Pensionen anses börja löpa den 1 januari eller därefter ifall den första betalningsraten gäller tiden efter att lagen har trätt i kraft. Alderdomspension börjar följaktligen i allmänhet löpa tidigast från ingången av den första kalendermånaden efter att personen i fråga har uppnått pensionsåldern. Invaliditetspension börjar i allmänhet löpa först efter att personen i fråga har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen under den period då sådan i första hand skall betalas. Om invaliditetspension som beviljats för viss tid fortsätts eller pensionsslaget ändras, t.ex. arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till alderdomspension, är det inte frågan om att pensionen då skulle börja löpa.

Lagen skall också tillämpas när samordning skall förrättas på nytt enligt 8 a § och grunden för den nya samordningen har uppstått sedan lagen har trätt i kraft. Ny samordning kan ske alltid när ett pensionsbelopp ändras annars än till följd av indexjustering.

1.6. Lag om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna

1 §. Det föreslås att till paragrafen skall fogas ett nytt 3 mom. om att en normal årsjustering 1996 skall göras i folkpensionerna. Folkpensionerna skall från ingången av 1996 höjas med den stegring i levnadskostnaderna som inträffat under tiden mellan oktober 1994 och oktober 1995, medan stegringen av levnadskostnaderna under tiden mellan oktober 1992 och oktober 1993 inte alls skall beaktas, varför ingen förhöjningen som motsvarar stegringen skall göras i folkpensionerna.

1 a §. Det föreslås att till lagen skall fogas en ny paragraf om att handikappförmånerna, dvs. handikappbidraget, vårdbidraget enligt lagen om vårdbidrag för barn och vårdbidraget för pensionstagare under åren 1996 — 1998 inte skall höjas enligt förändringen i index.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996.

I 2 mom. föreslås att barntillägget eller maketillägget inte skall höjas enligt förändringen i index.

1.7. Lag om ändring av 2 § lagen om bostadsbidrag

2 §. Ändringsförslaget syftar till att allmänt bostadsbidrag inte längre skall beviljas personer för vilka kan fastställas rätt till folkpension, även om den arbetspension eller motsvarande ersättning som betalas till personen i fråga hindrar att folkpension utbetalas till honom.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996.

1.8. Lag om ändring av 19 § lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

19 §. I paragrafen föreslås en teknisk justering till följd av de ändrade stadgandena om basdel och tilläggsdel.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996.

1.9. Lag om ändring av 16 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

16 §. I paragrafen föreslås en teknisk justering till följd av de ändrade stadgandena om basdel och tilläggsdel.

Ikraftträdelsestadgandet

Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1996.

3. Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna skall träda i kraft den 1 januari 1996, dock så att ändringarna i lagen om frontmannapension skall tillämpas först från den 1 januari 1997. Folkpensionsförmånerna och andra till folkpensionsindexet bundna förmåner skall indexjusteras från samma datum, med undantag av vårdbidraget för barn, handikappbidraget och vårdbidraget för pensionsstagare, vilka inte skall höjas enligt förändringen i index.

4. Lagstiftningsordning

Enligt 15 a § Regeringsformen för Finland skall genom lag var och en tryggas rätt att få sin grundläggande utkomst i de risksituationer som uppräknas i nämnda lagrum. I grundlagsutskottets betänkande GrUB 25/94 konstaterar grundlagsutskottet att begreppet skydd för grundläggande utkomst är oberoende av den gällande sociallagstiftningen och inte avses bli direkt förknippat med något existerande förmånssystem. Den sociala tryggheten riktas och utvecklas enligt samhällets ekonomiska tillgångar.

I propositionen föreslås att en persons pensionsskydd skall bestå enbart av arbetspension ifall arbetspensionen beroende på kommungrupp och familjeförhållanden överstiger 5 294-4 488 mark. Reformen innebär att var och en enligt de förutsättningar som nämns i lagen skall få antingen folkpension, både folkpension och arbetspension eller enbart arbetspension. Genom lag är således var och en garanterad rätt att få sin grundläggande utkomst tryggad under ålderdomen,

samt vid arbetsoförmåga och förlust av familjeförsörjare. Propositionen kan därför inte anses försvaga skyddet för grundläggande utkomst, även om man med hänsyn till samhällets resurser har varit tvungen att ge dess nivå en allt ändamålsenligare inriktning.

Eftersom slopandet av make- och barntillägget också innebär slopande av ett tillägg som hänförs till pensionsskyddet och som betalts enligt underhållsskyldighet och eftersom samhället i dessa fall redan stöder familjens utkomst genom andra system, kan slopandet av nämnda förmåner inte omedelbart anses försvaga det skydd för grundläggande utkomst som avses i 15 a § Regeringsformen.

Eftersom begravningsbidraget inom folkpensionssystemet har uppfattas såsom en förmån som går ut på att betalda folkpensionspremier återbärs ifall personen i fråga avlider innan han har åtnjutit förmåner enligt folkpensionslagen, innebär slopandet av denna förmån inte heller någon försämring av skyddet för grundläggande inkomst. Om en familjeförsörjare avlider tryggas de efterlevandes utkomst genom familjepensionssystemet.

I propositionen föreslås det att pensionstagnarna inte skall kompenseras för den indexjustering om 1,6 procent som 1994 lämnades ogjord. Med hänsyn till att utkomsten har försämrats för den övriga befolkningen, särskilt för barnfamiljer där föräldrarna är arbetslösa, försvagar inte det föreslagna indexarrangemanget väsentligt pensionstagarnas skydd för sin grundläggande utkomst.

Av ovan nämnda orsaker anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom de föreslagna lagändringar dock gäller tolkningen av 15 a § Regeringsformen, borde utlåtande begäras av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

L a g**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 25 § 1 och 2 mom., 29 och 30 §§ samt 33 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 25 § 1 mom. och 29 § i lag av den 5 februari 1982 (103/82), 25 § 2 mom. i lag av den 8 mars 1991 (471/91), 30 § i lag av den 8 mars 1991 (471/91) och 33 § i lag av den 28 juni 1993 (547/93),

ändras 23 a §, rubriken för 3 a kap., 24 §, 25 b § 3 och 4 mom., 26 och 27 §§, rubriken för 3 b kap., 30 b §, 40 §, 42 b § 1 mom. och 91 a §,

av dessa lagrum 23 a § samt 25 b § 3 och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 28 juni 1993, rubrikerna för 3 a och 3 b kap. samt 24 § sådana de lyder i nämnda lag av den 5 februari 1982, 26 § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag och genom lagar av den 26 februari 1985, den 25 november 1988, den 8 februari 1991, den 28 juni 1993, den 21 november 1994 och den 16 december 1994 (670/85, 986/88, 214/91, 547/93, 981/94 och 1295/94), 27 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 5 februari 1982, lag av den 22 december 1983, nämnda lag av den 25 november 1988 och lag av den 8 mars 1991 (1053/83 och 471/91), 30 b § sådan den lyder i nämnda lag av den 28 juni 1993, 42 b § 1 mom. och 91 a § sådana de lyder i lag av den 5 februari 1988 (123/88), samt

fogas till 42 b §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 5 februari 1988, ett nytt 3 mom. som följer:

23 a §

Folkpension betalas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 30 mark.

3 a kap.

Folkpension

24 §

Full folkpension är 15 180 mark om året i första och 14 532 mark om året i andra kommungruppen.

Är pensionstagaren gift, är folkpensionens fulla belopp 13 308 mark om året i första och 12 756 mark om året i andra kommungruppen.

Full folkpension består 1996 av basdel och tilläggsdel. Basdelens fulla belopp utgör 2 676 mark om året och tilläggsdelens fulla belopp 12 504 mark om året i första och 11 856 mark om året i andra kommungruppen. Är pensionstagaren gift, utgör tilläggsdelens fulla belopp 10 632 mark om året i första och 10 080 mark om året i andra kommungruppen.

25 b §

Har den som ansöker om ålderdomspension inte varit bosatt i Finland i 40 år, av-

vägs folkpensionen enligt den tid han varit bosatt i Finland genom att beloppet av den fulla folkpensionen multipliceras med en avvägningskoefficient. Denna avvägningskoefficienten fås genom att den tid personen har bott i Finland divideras med 40 år.

Full invaliditetspension, arbetslöshetspension och förtida ålderdomspension avvägs enligt den tid personen har bott i Finland, om han har bott i Finland mindre än 80 procent av tiden mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Avvägningskoefficienten fås härvid genom att den tid personen har bott i Finland divideras med den tid som utgör 80 procent av tiden mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började.

26 §

Vid fastställandet av folkpensionen beaktas till personen varaktigt utgående

5) grundbelopp av generationsväxlingspension som beviljats enligt 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), grundbelopp av avträdelseersättning som beviljats enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) samt grundbelopp av

avträdelsestöd som beviljats enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/94), likväl så att från folkpensionens fulla belopp avdras 50 procent av det belopp varmed summan av de i 1—5 punkten nämnda förmånerna överstiger 1 460 mark om året.

Då folkpensionen fastställs beaktas likväl inte barn tillägg till sådan pension som betalas enligt lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), ej heller, då personen fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter, i 5 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd eller motsvarande pensionshöjning som grundar sig på tiden efter uppnådd 65 års ålder. En sådan minskning som avses i 5 § 4 och 5 mom. i sistnämnda lag eller en minskning som motsvarar den beaktas dock såsom inkomst.

Med ovan i 1 mom. 1 punkten avsedda förmåner jämställs pension som avses i nämnda punkt för en person som fyllt 65 år, till det belopp varmed den skulle betalas om personen skulle gå i pension omedelbart efter det han fyllt 65 år. Beaktas likväl även pensionstid efter uppnådd 65 års ålder såsom intjäningstid för sådan pension, räknas vid fastställandet av folkpensionen sådan pension, till dess den beviljas, såsom inkomst till det belopp varmed den skulle betalas om personen skulle gå i pension vid 67 års ålder.

Har en person omedelbart före beviljandet av folkpension uppburit i familjepensionslagen (38/69) avsedd familjepension som inefattar tilläggsdel eller frontmannapension vid vars bestämmande i 1 mom. avsedd förmån helt eller delvis beaktas såsom årsinkomst, räknas pensionen som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med beaktande av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har förändrats. Grunderna för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshetspension ändrats till invaliditetspension eller någondera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp ändrats av denna orsak. Detta moment tillämpas inte på förmåner som inte grundar sig på lag eller förordning eller på offentlig pensionsstadga.

Då folkpensionen fastställs beaktas också en fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar de familje- eller försörjningspensioner som nämns i 1 mom.

Likaså jämställs med ovan i 1 mom. 1 punkten nämnda förmåner pension som avses i nämnda punkt för en person som åtnjuter förtida ålderdomspension enligt denna lag, till det belopp varmed den skulle betalas om personen gick i pension så snart han har fyllt 65 år.

När individuell förtidspension betalas halverad enligt 22 a § 7 mom. beaktas vid fastställandet av folkpensionen den i 1 mom. 1 punkten avsedda pensionen enligt samma belopp som full individuell förtidspension.

Då invaliditetspensionen bestäms, jämställs med förmåner enligt 1 mom. en på ett offentligt arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension som personen skulle få om han gick i pension så snart utbetalningen av lön för sjuktid upphör.

Vad som ovan sägs om folkpension tillämpas 1996 på basdel och tilläggsdel enligt 24 § 3 mom., dock så att från basdelens fulla belopp avdras i stället för det belopp som stadgas i 1 mom. 5 punkten 50 procent av det belopp varmed de sammanlagda inkomsterna för en ensam person överstiger 26 468 mark om året i första och 25 172 mark om året i andra kommungruppen och för en gift person 22 724 mark om året i första och 21 620 mark om året i andra kommungruppen. Om basdelens fulla belopp är avvägt enligt 25 b §, används i stället för nämnda inkomstgränser som inkomstgränser det belopp där personens tilläggsdel upphör. Vad som i 27 § sägs om folkpension tillämpas 1996 på basdel och tilläggsdel enligt 24 § 3 mom.

Vid ändring av basdelen gäller i tillämpliga delar vad som i 32 § och 32 a § stadgas om ändring av tilläggsdelen.

27 §

Med avvikelse från vad som stadgas i 26 § skall på pensionsfall som inträffat före den 1 juli 1975 grundad

4) i 8 § 4 mom. 3—9 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnd ålders-, invalid eller arbetslöshetspension till den del den inte för var och en av pensionerna överstiger 1/9 procent av den pensionsgrundande lönen för varje månad som har beaktats när

pensionens fastställdes, dock inte för flera än 360 månader, vid fastställandet av folkpensionen räknas som inkomst så att av summan av de ovan nämnda pensioner eller pensionsdelar som personen uppbär beaktas högst 15 130 mark om året. Pension som avses i 4 punkten räknas i övrigt i sin helhet som inkomst inom folkpensionen.

Från de belopp som nämns i 1 och 2 mom. avdras personens övriga på folkpensionen inverkan inkomster, och till det sålunda erhållna beloppet läggs den del av inkomsterna som överstiger 5 700 mark.

Vad som stadgas i 1—3 mom. tillämpas även när vid fastställandet av folkpensionen till inkomsten hänförs sådan försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst och sådana med stöd av 8 § 2 mom. och 9 § lagen om skada, ådragen i militärtjänst betalda förhöjningar av basbeloppet av livränta som har börjat utbetalas före den 1 januari 1983.

3 b kap.

Vårdbidrag

30 b §

Vårdbidrag betalas avvägda enligt den tid personen har bott i Finland på samma sätt som stadgas i 25 b §.

Vårdbidrag betalas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 30 mark.

40 §

En pensionsrat är förverkad, om den inte lyfts inom tre år från utgången av det kalenderår, under vilket den förfallit till betalning.

42 b §

Får en folkpensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av folkpensionen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som för en folkpensionstagare i första kommungruppen överstiger 671,06 mark och i andra kommungruppen 618,20 mark per månad samt för en gift folkpensionstagare i första kommungruppen 603,98 mark och i andra kommungruppen 559,00 mark per månad.

Får en pensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas 1996 av tilläggsdelen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som i första kommungruppen överstiger

43 procent och i andra kommungruppen 40 procent av den fulla tilläggsdel som nämns i 24 § 3 mom. Detta tillämpas dock inte, om bostadsbidrag som avses i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare utgår till pensionstagaren.

91 a §

Vad som i någon annan lag stadgas om folkpensionens grunddel, basdel, understödsdel, understödstillägg, tilläggsdel samt om hjälp- och vårdtillägg gäller i tillämpliga delar folkpensionen samt vårdbidrag enligt denna lag. Vad som i denna lag stadgas om folkpension tillämpas på motsvarande sätt i tillämpliga delar på basdelen och tilläggsdelen. Vad som i någon annan lag stadgas om folkpensionstagare gäller 1996 på motsvarande sätt en person för vilken har fastställts rätt till folkpension enligt 20 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996, dock så att 42 b § 1 mom. tillämpas från den 1 januari 1997.

Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från den 1 januari 1996 eller från den tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp minskas med 20 procent den 1 januari 1997 och därefter vid ingången av varje år. Procentbeloppet uträknas i början av varje år på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfars även då en pension som beviljats för viss tid och som börjat före ikraftträdandet förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med detta ikraftträdelsestadgande ges endast på begäran.

Om basdelen betalas i överensstämmelse med 2 mom. och pensionstagaren beviljas tilläggsdel ännu 1996, ändras basdelen i överensstämmelse med 24 § 3 mom. från och med den tidpunkt då tilläggsdelen börjar.

Basdel och tilläggsdel som betalats till pensionstagarna ändras till folkpension den 1 januari 1997. Om den folkpension som uträknats på detta sätt efter den ändring som

gjorts den 1 januari 1997 eller därefter i början av 1998, 1999 eller 2000 skulle vara mindre än den pension som tidigare betalades, betalas pensionen dock åtminstone i överensstämmelse med 2 mom.

Om pensionstagaren har rätt till barntillägg, maketillägg eller tidigare förmån som motsvarar maketillägg för den månad som föregick ikraftträdandet, betalas de så länge som pensionstagarens rätt till förmånen skulle ha fortsatt på tidigare grunder utan nytt beslut, dock högst till den 31 december 2000. Barntillägg och maketillägg eller motsvarande förmån minskas dock den 1 januari 1997 och därefter i början av varje år med

20 procent. Procentbeloppet beräknas på det barntillägg och maketillägg som betalades vid ikraftträdandet.

Begravningsbidrag efter en person som dött innan denna lag trädde i kraft betalas i enlighet med den lag som gällde vid ikraftträdandet.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpension-sindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 3 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § 3 mom. lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78), sådant det lyder i lag av den 8 mars 1991 (473/91), som följer:

3 §

Statsrådet fastställer årligen maximibeloppet av de boendekostnader som skall beaktas vid fastställandet av bostadsbidraget. Maximibeloppen fastställs på basis av den ort där bostaden är belägen. Ovan nämnda maximibelopp höjs med 20 procent, om minst ett barn bor hos pensionstagaren, och med 40

procent, om minst tre barn bor hos honom. Med barn avses den försäkrades eller hans makes barn som är under 16 år eller ett sådant fosterbarn vars utkomst den försäkrade eller hans i samma hushåll boende make drar försorg om.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

3.

Lag

om ändring av 15 b § familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 15 b § 5 mom. familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69), sådant det lyder i lag av den 5 februari 1982 (105/82), som följer:

15 b §

Har änka omedelbart innan änkepensionens tilläggsdel beviljades uppburit front-

mannapension eller sådan folkpension som innefattar basdel eller tilläggsdel vid vars bestämmande såsom årsinkomst antingen helt eller delvis har beaktats i annan lag el-

ler förordning stadgad eller på offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas och familjepensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har undergått förändring. Grunden för förmånens bestämmande anses inte

ha förändrats genom att arbetslöshetspension har ändrats till invaliditetspension eller att någondera av dessa pensioner har ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp av denna orsak har förändrats.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

4.

L a g

om ändring av 9 a § lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 9 a § lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 25 juli 1986 och den 28 juni 1993 (589/86 och 551/93), som följer:

9 a §

Rätt till extra fronttillägg har mottagare av fronttillägg till vilken utges folkpension.

Det extra fronttillägget är 25 procent av den del av folkpensionen som överstiger 3 868,32 mark om året. Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor del av folkpensionen över nämnda belopp som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då folkpensionen bestämdes. Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor folkpension som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när folkpensionen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 20 mark.

Om en pensionstagares folkpension skall minskas enligt 42 b § folkpensionslagen på grund av anstaltsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade folkpensionen. Om folkpensionen enligt 25 b § folkpensionslagen har avvägts enligt den tid som den försäkrade har varit bosatt i Finland, beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda folkpensionen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996, och den tillämpas från den 1 januari 1997.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i januari 1986 har beräknats.

5.

L a g**om ändring av 8 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 8 § 2 och 8 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61), sådana de lyder i lag av den 28 juni 1993 (559/93), som följer:

8 §

Samordningsgränsen uträknas på basis av samordningsgrunden, som med nedan i 3 mom. stadgade undantag utgörs av den högsta pensionlön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen i ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagaverksamhet där den till pensionen berättigande tiden är minst ett år. Samordningsgränsen erhålls genom att av samordningsgrunden tas 60 procent eller, om det är fråga om invalidpension som beviljats såsom delpension, 30 procent av samordningsgrunden.

Vid tillämpningen av 5 mom. tas pensioner enligt familjepensionslagen varje kalenderår i betraktande till de belopp, med vilka de utgick den 1 november föregående kalenderår.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Denna lag tillämpas på sådan pension som börjar den 1 januari 1996 eller därefter. Lagen tillämpas även i de fall där grund för ny samordning enligt 8 a § uppstår medan denna lag är i kraft.

6.

L a g**om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 1 § lagen den 8 juni 1956 om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 29 december 1983 (1127/83), ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 1 a § som följer:

1 §

Vid beräkningen av den förändring i levnadskostnaderna som avses i 1 och 2 mom. beaktas dock inte den stegring i levnadskostnaderna som inträffat från oktober 1992 till oktober 1993.

1 a §

Utan hinder av vad som stadgas i 1 § höjs inte vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a § folkpensionslagen, vårdbidrag enligt la-

gen om vårdbidrag för barn (444/69) och inte handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88) 1996, 1997 och 1998.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Barntillägg och maketillägg som betalas på grundval av 5 mom. i kraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (/) höjs eller sänks dock inte på det sätt som stadgas i 1 § 1 mom. i denna lag.

7.

L a g**om ändring av 2 § lagen om bostadsbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 3 och 4 punkten lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75), sådana de lyder i lag av den 13 februari 1987 (154/87), som följer:

2 §

Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte

3) hushåll bestående av en enda person, om denne får en pension eller för honom kan fastställas rätt till en pension till vilken som tillägg kan beviljas bostadsbidrag i enlighet med lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78);

4) hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller fortgående bor i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur utan att äktenskap ingås, om någon av dem får i 3 punkten nämnd pension eller om för någon kan fastställas rätt till i 3 punkten nämnd pension; ej heller

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

8.

L a g**om ändring av 19 § lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 19 § 1 mom. lagen den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/94) som följer:

19 §

Avträdelsestödet kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelaren, om han då avträdelsestödet började hade haft rätt till i form av invaliditetspension beviljad folkpension. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock inte 25 b och 28 §§ folkpensionslagen. När kompletteringsdelen fastställs tillämpas 26 § 5 mom. folkpensionslagen sådant detta lagrum lyder vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/93) träder i kraft. Efter det att avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och den tillämpas om avträdelserna sker eller, då avträdelsestödet baserar sig på 21 § lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare, det villkorliga beslut som där avses ges efter ikraftträdandet.

Utän hinder av vad som stadgas i 1 mom., tillämpas på före ikraftträdandet beviljat avträdelsestöds kompletteringsdel, om den inte omfattar en del som motsvarar folkpensionens tilläggsdel, i tillämpliga delar vad som stadgas i 2,4 och 7 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (/).

9.

L a g**om ändring av 16 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 16 § lagen den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruks-
 företagare (1317/90) ett nytt 4 mom. som följer:

16 §

När kompletteringsdelen beräknas tillämpas folkpensionslagen sådan den lydde vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (7) trädde i kraft. Om kompletteringsdelen inte omfattar en del som motsvarar folkpensionens tilläggsdel,

tillämpas på nämnda kompletteringsdel i tillämpliga delar vad som stadgas i 2, 4 och 7 mom. i ikraftträdelsestadgandet i nämnda lag om ändring av folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Helsingfors den 29 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*

1.

L a g**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 25 § 1 och 2 mom., 29 och 30 §§ samt 33 §,

ändras 23 a §, rubriken för 3 a kap., 24 §, 25 b § 3 och 4 mom., 26 och 27 §§, rubriken för 3 b kap., 30 b §, 40 §, 42 b § 1 mom. och 91 a §,

av dessa lagrum 23 a § samt 25 b § 3 och 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 28 juni 1993, rubrikerna för 3 a och 3 b kap. samt 24 § sådana de lyder i nämnda lag av den 5 februari 1982, 26 § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag och genom lagar av den 26 februari 1985, den 25 november 1988, den 8 februari 1991, den 28 juni 1993, den 21 november 1994 och den 16 december 1994 (670/85, 986/88, 214/91, 547/93, 981/94 och 1295/94), 27 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 5 februari 1982, lag av den 22 december 1983, nämnda lag av den 25 november 1988 och lag av den 8 mars 1991 (1053/83 och 471/91), 30 b § sådan den lyder i nämnda lag av den 28 juni 1993, 42 b § 1 mom. och 91 a § sådana de lyder i lag av den 5 februari 1988 (123/88), samt

fogas till 42 b §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 5 februari 1988, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

23 a §

Folkpension *beviljas* inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 30 mark.

3 a kap.

Folkpensionens basdel och tillägg

24 §

I folkpension ingår alltid pensionens basdel som utgör 2 676 mark om året.

25 §

I folkpension ingår under nedan i detta kapitel stadgade förutsättningar en tilläggsdel vars fulla belopp utgör 12 504 mark om året i första och 11 856 mark om året i

Föreslagen lydelse

23 a §

Folkpension betalas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 30 mark.

3 a kap.

Folkpension

24 §

Full folkpension är 15 180 mark om året i första och 14 532 mark om året i andra kommungruppen.

Är pensionstagaren gift, är folkpensionens fulla belopp 13 308 mark om året i första och 12 756 mark om året i andra kommungruppen.

Full folkpension består 1996 av basdel och tilläggsdel. Basdelens fulla belopp utgör 2 676 mark om året och tilläggsdelens fulla belopp 12 504 mark om året i första och 11 856 mark om året i andra kommungruppen. Är pensionstagaren gift, utgör tilläggsdelens fulla belopp 10 632 mark om året i första och 10 080 mark om året i andra kommungruppen.

25 §

(upphävs)

andra kommungruppen.

Är pensionstagaren gift, är tilläggsdelens fulla belopp 10 632 mark om året i första och 10 080 mark om året i andra kommungruppen. (upphävs)

25 b

Har den som ansöker om ålderdomspension inte varit bosatt i Finland i 40 år, avvägs *basdelen och tilläggsdelen* enligt den tid han varit bosatt i Finland genom att beloppet av basdelen och den *fulla tilläggsdelen multipliceras med en avvägningskoefficient*. Denna avvägningskoefficient fås genom att den tid den *försäkrade* har bott i Finland divideras med 40 år.

Invaliditetspensionens, arbetslöshetspensionens och den förtida ålderdomspensionens basdel och tilläggsdel avvägs enligt den tid den *försäkrade* har bott i Finland, om han har bott i Finland mindre än 80 procent av tiden mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Avvägningskoefficienten fås härvid genom att den tid den *försäkrade* har bott i Finland divideras med den tid som utgör 80 procent av tiden mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började.

26 §

Vid fastställande av *tilläggsdel* beaktas till den försäkrade varaktigt utgående

5) grundbelopp av generationsväxlingspension som beviljats enligt 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), grundbelopp av avträdelseersättning som beviljats enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) samt grundbelopp av avträdelsestöd som beviljats enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/94), likväl så att från.

Då tilläggsdel fastställs, beaktas likväl inte barn tillägg till sådan pension som betalas enligt lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen

Har den som ansöker om ålderdomspension inte varit bosatt i Finland i 40 år, avvägs folkpensionen enligt den tid han varit bosatt i Finland genom att beloppet av den fulla folkpensionen multipliceras med en avvägningskoefficient. Denna avvägningskoefficienten fås genom att den tid personen har bott i Finland divideras med 40 år.

Full invaliditetspension, arbetslöshetspension och förtida ålderdomspension avvägs enligt den tid personen har bott i Finland, om han har bott i Finland mindre än 80 procent av tiden mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Avvägningskoefficienten fås härvid genom att den tid personen har bott i Finland divideras med den tid som utgör 80 procent av tiden mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började.

26 §

Vid fastställandet av folkpensionen beaktas till personen varaktigt utgående

5) grundbelopp av generationsväxlingspension som beviljats enligt 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), grundbelopp av avträdelseersättning som beviljats enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) samt grundbelopp av avträdelsestöd som beviljats enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/94), likväl så att från folkpensionens fulla belopp avdras 50 procent av det belopp varmed summan av de i 1-5 punkten nämnda förmånerna överstiger 1 460 mark om året.

Då folkpensionen fastställs beaktas likväl inte barn tillägg eller rehabiliteringstillägg till sådan pension som betalas enligt lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som

Gällande lydelse

om pension för arbetstagare eller enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), ej heller, då den försäkrade fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter, i 5 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd eller motsvarande pensionshöjning som grundar sig på tiden efter uppnådd 65 års ålder. Sådan minskning som avses 5 § 4 och 5 mom. i sistnämnda lag eller minskning som motsvarar den beaktas dock såsom inkomst.

Med ovan i 1 mom. 1 punkten avsedda förmåner jämställs pension som avses i nämnda punkt för *försäkrad* som fyllt 65 år till det belopp varmed den skulle betalas om den försäkrade skulle gå i pension omedelbart efter den han fyllt 65 år. Beaktas likväl även pensionstid efter uppnådd 65 års ålder såsom intjäningstid för sådan pension, räknas vid fastställande av tilläggsdel sådan pension, till dess den beviljas, såsom inkomst till det belopp varmed den skulle betalas om den försäkrade skulle gå i pension vid 67 års ålder.

Har *försäkrad* omedelbart före beviljandet av tilläggsdel uppburit i familjepensionslagen (38/69) avsedd familjepension som inefattar tilläggsdel eller frontmannapension vid vars bestämmande i 1 mom. avsedd förmån helt eller delvis beaktas såsom årsinkomst, räknas pensionen som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har förändrats. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshespension ändrats till invaliditetspension eller någondera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp ändrats av denna orsak. Detta moment tillämpas inte på förmån som inte grundar sig på lag eller förordning eller på offentlig pensionsstadga.

Då tilläggsdelen fastställs beaktas också den fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar de familje- eller försörjningspensioner som nämns i 1 mom.

Likaså jämställs med ovan i 1 mom. 1 punkten nämnda förmåner pension som avses i nämnda punkt för *försäkrad* som åtn-

Föreslagen lydelse

avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), ej heller, då personen fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter, i 5 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd eller motsvarande pensionshöjning som grundar sig på tiden efter uppnådd 65 års ålder. En sådan minskning som avses i 5 § 4 och 5 mom. i sistnämnda lag eller en minskning som motsvarar den beaktas dock såsom inkomst.

Med ovan i 1 mom. 1 punkten avsedda förmåner jämställs pension som avses i nämnda punkt för en person som fyllt 65 år, till det belopp varmed den skulle betalas om personen skulle gå i pension omedelbart efter det han fyllt 65 år. Beaktas likväl även pensionstid efter uppnådd 65 års ålder såsom intjäningstid för sådan pension, räknas vid fastställandet av folkpensionen sådan pension, till dess den beviljas, såsom inkomst till det belopp varmed den skulle betalas om personen skulle gå i pension vid 67 års ålder.

Har en person omedelbart före beviljandet av folkpension uppburit i familjepensionslagen (38/69) avsedd familjepension som inefattar tilläggsdel eller frontmannapension vid vars bestämmande i 1 mom. avsedd förmån helt eller delvis beaktas såsom årsinkomst, räknas pensionen som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med beaktande av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har förändrats. Grunderna för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshetspension ändrats till invaliditetspension eller någondera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp ändrats av denna orsak. Detta moment tillämpas inte på förmåner som inte grundar sig på lag eller förordning eller på offentlig pensionsstadga.

Då folkpensionen fastställs beaktas också en fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar de familje- eller försörjningspensioner som nämns i 1 mom.

Likaså jämställs med ovan i 1 mom. 1 punkten nämnda förmåner pension som avses i nämnda punkt för en person som åtn-

Gällande lydelse

juter förtida ålderdomspension enligt denna lag, till det belopp varmed den skulle betalas om den försäkrade gick i pension så snart han har fyllt 65 år.

När individuell förtidspension betalas halverad enligt 22 a § 7 mom. beaktas vid fastställande av *tilläggsdel* den i 1 mom. 1 punkten avsedda pensionen enligt samma belopp som full individuell förtidspension.

Då invaliditetspensionen *tilläggsdel* bestäms, jämföras med förmåner enligt 1 mom. en på ett offentligträttsligt arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension som försäkrade skulle få om han gick i pension så snart utbetalningen av lön för sjuktid upphör.

Föreslagen lydelse

juter förtida ålderdomspension enligt denna lag, till det belopp varmed den skulle betalas om personen gick i pension så snart han har fyllt 65 år.

När individuell förtidspension betalas halverad enligt 22 a § 7 mom. beaktas vid fastställandet av folkpensionen den i 1 mom. 1 punkten avsedda pensionen enligt samma belopp som full individuell förtidspension.

Då invaliditetspensionen bestäms, jämföras med förmåner enligt 1 mom. en på ett offentligträttsligt arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension som personen skulle få om han gick i pension så snart utbetalningen av lön för sjuktid upphör.

Vad som ovan sägs om folkpension tillämpas 1996 på basdel och tilläggsdel enligt 24 § 3 mom., dock så att från basdelens fulla belopp avdras i stället för det belopp som stadgas i 1 mom. 5 punkten 50 procent av det belopp varmed de sammanlagda inkomsterna för en ensam person överstiger 26 468 mark om året i första och 25 172 mark om året i andra kommungruppen och för en gift person 22 724 mark om året i första och 21 620 mark om året i andra kommungruppen. Om basdelens fulla belopp är avvägt enligt 25 b §, används i stället för nämnda inkomstgränser som inkomstgräns det belopp där personens tilläggsdel upphör. Vad som i 27 § sägs om folkpension tillämpas 1996 på basdel och tilläggsdel enligt 24 § 3 mom.

Vid ändring av basdelen gäller i tillämpliga delar vad som i 32 § och 32 a § stadgas om ändring av tilläggsdelen.

27 §

Med avvikelse från vad som är stadgat i 26 § och 26 a §§ skall på pensionsfall som inträffat före den 1 juli 1975 grundad

27 §

Med avvikelse från vad som stadgas i 26 § skall på pensionsfall som inträffat före den 1 juli 1975 grundad

4) i 8 § 4 mom. 3-9 punkterna lagen om pension för arbetstagare nämnd ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension till den del den inte för varje pension överstiger 1/9 procent av den pensionsgrundande lönen för varje månad som har beaktats när pensionen fastställdes, dock inte för flera än 360 månader,

vid fastställandet av tilläggsdel räknas som

4) i 8 § 4 mom. 3-9 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnd ålders-, invalid eller arbetslöshetspension till den del den inte för var och en av pensionerna överstiger 1/9 procent av den pensionsgrundande lönen för varje månad som har beaktats när pensionens fastställdes, dock inte för flera än 360 månader,

vid fastställandet av folkpensionen räknas

Gällande lydelse

inkomst så att av summan av de ovan nämnda pensioner eller pensionsdelar som den försäkrade uppbär beaktas högst 15 130 mark om året. Pension som avses i 4 punkten räknas i övrigt i sin helhet som inkomst då tilläggsdelen fastställs.

Från de belopp som nämns i 1 och 2 mom. avdras den försäkrades övriga på tilläggsdelen inverkan inkomster, och till det sålunda erhålla beloppet läggs den del av inkomsterna som överstiger 5 700 mark.

Vad som stadgas i 1-3 mom. tillämpas även när vid fastställandet av tilläggsdel till inkomsten hänförs sådan försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst och sådana med stöd av 8 § 2 mom. och 9 § lagen om skada, ådragen i militärtjänst betalda förhöjningar av basbeloppet av livränta som har börjat utbetalas före den 1 januari 1983.

*3 b kap.**Tillägg till folkpension**29 §*

Lever försäkrads eller hans makes barn som är under 16 år i samma hushåll som den försäkrade eller drar den försäkrade eller hans i samma hushåll boende make på annat sätt försorg om barnets utkomst, utgår pensionen med ett barntillägg vars belopp för varje ovan avsett barn utgör 1 572 mark om året.

Vid tillämpningen av 1 mom. anses som den försäkrades barn även sådant barn utom äktenskapet gentemot vilket den försäkrades underhållsplikt fastställts genom domstols utslag eller vederbörligt avtal. Detsamma gäller fosterbarn vars utkomst den försäkrade eller hans i samma hushåll boende make drar försorg om.

Har båda makarna beviljats folkpension, betalas barntillägg särskilt till vardera maken.

30 §

Uppbär folkpensionstagarens make inte folkpension, frontmannapension eller sådan efterlevandepension som avses i familjepensionslagen (38/69) och kan maken, på grund

Föreslagen lydelse

som inkomst så att av summan av de ovan nämnda pensioner eller pensionsdelar som personen uppbär beaktas högst 15 130 mark om året. Pension som avses i 4 punkten räknas i övrigt i sin helhet som inkomst inom folkpensionen.

Från de belopp som nämns i 1 och 2 mom. avdras personens övriga på folkpensionen inverkan inkomster, och till det sålunda erhållna beloppet läggs den del av inkomsterna som överstiger 5 700 mark.

Vad som stadgas i 1-3 mom. tillämpas även när vid fastställandet av folkpensionen till inkomsten hänförs sådan försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst och sådana med stöd av 8 § 2 mom. och 9 § lagen om skada, ådragen i militärtjänst betalda förhöjningar av basbeloppet av livränta som har börjat utbetalas före den 1 januari 1983.

*3 b kap.**Vårdbidrag**29 §*

(upphävs)

(upphävs)

Gällande lydelse

av vården av familjens små barn eller av annat synnerligen tvingande, fortgående skäl som inte har samband med denna makes hälsotillstånd, inte anses ha möjlighet att förvärva inkomst genom arbete för egen eller annans räkning, betalas till pensionen ett maketillägg som utgör 2 436 mark om året.

30 b §

Vårdbidrag och maketillägg betalas avvägda enligt den tid den försäkrade har bott i Finland på samma sätt som den basdel som skall betalas till en försäkrad avvägs enligt 25 b §. Barntilläggets belopp avvägs inte enligt den tid den försäkrade har bott i Finland.

33 §

Då en i Finland bosatt person har avlidit betalas begravningsbidrag. Begravningsbidrag kan beviljas också då det är sannolikt att en person har avlidit, trots att dödsfallet inte kan klarläggas.

Var personen i fråga finsk medborgare, är en förutsättning för att begravningsbidrag skall beviljas att han hade bott i Finland sammanlagt minst tre år. Vars han inte finsk medborgare, förutsätts det att han hade bott i Finland minst fem år i följd omedelbart före sin död. Begravningsbidrag beviljas också om vårdnadshavaren till ett barn som avlidit före 16 års ålder har varit bosatt i Finland i tre år, om barnet var finsk medborgare, och i fem år, om barnet inte var finsk medborgare.

Begravningsbidraget är 2 221 mark. Fullt begravningsbidrag betalas om personen vid sin död inte fick folkpension eller pension som avses i 25 b § 1 mom. 3 punkten. I annat fall avdras från begravningsbidraget 1/12 för varje månad för vilken pensionen betalades under det år som närmast föregick dödsfallet. Vad som i 88 § 2 mom. stadgas om avrundning av pensionsbetalning tillämpas på motsvarande sätt på begravningsbidraget.

Begravningsbidrag betalas till den efterlevande maken. Om den avlidne inte var gift eller om han och maken levde åtskilda på grund av söndring i äktenskapet, betalas begravningsbidraget till dödsboet. Förvalta-

Föreslagen lydelse

30 b §

Vårdbidrag betalas avvägda enligt den tid personen har bott i Finland på samma sätt som stadgas i 25 b §.

Vårdbidrag betalas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 30 mark.

33 §

(upphävs)

Gällande lydelse

ren av dödsboet har rätt att för boets räkning söka och lyfta begravningsbidraget. Har en till begravningsbidrag berättigad make avlidit innan bidraget beviljas, övergår rätten till bidraget till den först avlidna makens dödsbo.

Begravningsbidrag skall inom ett år från den försäkrades dödsdag sökas på det sätt som anges i förordning. Annars går rätten till bidraget förlorad.

40 §

Pensionsrat är förverkad, om den icke lyfts inom tre år från utgången av det kalenderår, under vilket den förfallit till betalning. Rätt till begravningsbidrag förverkas, om detta icke lyfts inom tre år från utgången av det kalenderår, under vilket den i 33 § stadgade ansökninstiden utgått.

42 b §

Får en pensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av tilläggsdelen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som i första kommungruppen överstiger 43 procent och i andra kommungruppen 40 procent av den fulla tilläggsdel som nämns i 25 § 1 mom. och i de fall som avses i 2 mom. i samma paragraf av den fulla tilläggsdel som nämns där.

91 a §

Vad som i någon annan lag stadgas om folkpensionens grunddel, understödsdel och understödstillägg samt om hjälp- och vårdtillägg gäller i tillämpliga delar folkpensionens basdel och tilläggsdel samt vårdbidrag enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

40 §

En pensionsrat är förverkad, om den inte lyfts inom tre år från utgången av det kalenderår, under vilket den förfallit till betalning.

42 b §

Får en folkpensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av folkpensionen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som för en folkpensionstagare i första kommungruppen överstiger 671,06 mark och i andra kommungruppen 618,20 mark per månad samt för en gift folkpensionstagare i första kommungruppen 603,98 mark och i andra kommungruppen 559,00 mark per månad.

Får en pensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas 1996 av tilläggsdelen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som i första kommungruppen överstiger 43 procent och i andra kommungruppen 40 procent av den fulla tilläggsdel som nämns i 24 § 3 mom. Detta tillämpas dock inte, om bostadsbidrag som avses i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare utgår till pensionstagaren.

91 a §

Vad som i någon annan lag stadgas om folkpensionens grunddel, basdel, understödsdel, understödstillägg, tilläggsdel samt om hjälp- och vårdtillägg gäller i tillämpliga delar folkpensionen samt vårdbidrag enligt denna lag. Vad som i denna lag stadgas om folkpension tillämpas på motsvarande sätt i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillämpliga delar på basdelen och tilläggsdelen. Vad som i någon annan lag stadgas om folkpensionstagare gäller 1996 på motsvarande sätt en person för vilken har fastställts rätt till folkpension enligt 20 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996, dock så att 42 b § 1 mom. tillämpas från den 1 januari 1997.

Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från den 1 januari 1996 eller från den tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp minskas med 20 procent den 1 januari 1997 och därefter vid ingången av varje år. Procentbeloppet uträknas i början av varje år på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfars även då en pension om beviljats för viss tid och som börjat före ikraftträdandet förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med detta ikraftträdelsestadgande ges endast på begäran.

Om basdelen betalas i överensstämmelse med 2 mom. och pensionstagaren beviljas tilläggsdel ännu 1996, ändras basdelen i överensstämmelse med 24 § 3 mom. från och med den tidpunkt då tilläggsdelen börjar.

Basdel och tilläggsdel som betalats till pensionstagarna ändras till folkpension den 1 januari 1997. Om den folkpension som uträknats på detta sätt efter den ändring som gjorts den 1 januari 1997 eller därefter i början av 1998, 1999 eller 2000 skulle vara mindre än den pension som tidigare betalades, betalas pensionen dock åtminstone i överensstämmelse med 2 mom.

Om pensionstagaren har rätt till barntillägg, maketillägg eller tidigare förmån som motsvarar maketillägg för den månad som föregick ikraftträdandet, betalas de så länge som pensionstagarens rätt till förmånen skulle ha fortsatt på tidigare grunder utan

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

nytt beslut, dock högst till den 31 december 2000. Barntillägg och maketillägg eller motsvarande förmån minskas dock den 1 januari 1997 och därefter i början av varje år med 20 procent. Procentbeloppet beräknas på det barntillägg och maketillägg som betalades vid ikraftträdandet.

Begravningsbidrag efter en person som dött innan denna lag trädde i kraft betalas i enlighet med den lag som gällde vid ikraftträdandet.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpension-sindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***2.****L a g****om ändring av 3 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § 3 mom. lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78), sådant det lyder i lag av den 8 mars 1991 (473/91), som följer:*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Statsrådet fastställer årligen maximibeloppen av de boendekostnader som skall beaktas vid fastställandet av bostadsbidraget. Maximibeloppen fastställs på basis av den ort där bostaden är belägen. Bor hos pensionstagaren minst ett barn som avses i 29 § 1 eller 2 mom. folkpensionslagen, höjs det nämnda maximibeloppet med 20 procent, och bor hos honom minst tre sådana barn, höjs beloppet med 40 procent.

Statsrådet fastställer årligen maximibeloppet av de boendekostnader som skall beaktas vid fastställandet av bostadsbidraget. Maximibeloppen fastställs på basis av den ort där bostaden är belägen. *Ovan nämnda maximibelopp höjs med 20 procent, om minst ett barn bor hos pensionstagaren, och med 40 procent, om minst tre barn bor hos honom. Med barn avses den försäkrades eller hans makes barn som är under 16 år eller ett sådant fosterbarn vars utkomst den försäkrade eller hans i samma hushåll boende make drar försorg om.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***3.****L a g****om ändring av 15 b § familjepensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 15 b § 5 mom. familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69), sådant det
lyder i lag av den 5 februari 1982 (105/82), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

15 b §

Har änka omedelbart innan änkepensionens tilläggsdel beviljades uppburit frontmannapension eller sådan folkpension som innefattar tilläggsdel och vid vars bestämmande såsom årsinkomst antingen helt eller delvis har beaktats i annan lag eller förordning stadgad eller på offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas och familjepensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har undergått förändring. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats genom att arbetslöshetspension har ändrats till invaliditetspension eller att någondera av dessa pensioner har ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp av denna orsak har förändrats.

Har änka omedelbart innan änkepensionens tilläggsdel beviljades uppburit frontmannapension eller sådan folkpension som innefattar *basdel eller tilläggsdel* vid vars bestämmande såsom årsinkomst antingen helt eller delvis har beaktats i annan lag eller förordning stadgad eller på offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas och familjepensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har undergått förändring. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats genom att arbetslöshetspension har ändrats till invaliditetspension eller att någondera av dessa pensioner har ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp av denna orsak har förändrats.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4.

L a g**om ändring av 9 a § lagen om frontmannapension**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 9 a § lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 25 juli 1986 och den 28 juni 1993 (589/86 och 551/93), som följer:

Gällande lydelse

Flöreslagen lydelse

Rätt till extra fronttillägg har mottagare av fronttillägg till vilken utges folkpensionens tilläggsdel. Berättigad till extra fronttillägg är under de förutsättningar som stadgas i 2 mom. även sådan mottagare av fronttillägg som får livränta i enlighet med lagen om skada, ådragen i militärtjänst, om han inte får tilläggsdel.

Det extra fronttillägget är 25 procent av beloppet av den tilläggsdel som betalas. Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då tilläggsdelen bestämdes. Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när tilläggsdelen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 20 mark.

Om en pensionstagares tilläggsdel skall minskas enligt 42 b § folkpensionslagen på grund av anstaltsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade tilläggsdelen. Om tilläggsdelen enligt 25 b § folkpensionslagen har avvägs enligt den tid som den försäkrade har varit bosatt i Finland, beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda tilläggsdelen.

9 a §

Rätt till extra fronttillägg har mottagare av fronttillägg till vilken utges folkpension.

Det extra fronttillägget är 25 procent av den del av folkpensionen som överstiger 3 868,32 mark om året. Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor del av folkpensionen över nämnda belopp som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då folkpensionen bestämdes. Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor folkpension som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när folkpensionen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 20 mark.

Om en pensionstagares folkpension skall minskas enligt 42 b § folkpensionslagen på grund av anstaltsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade folkpensionen. Om folkpensionen enligt 25 b § folkpensionslagen har avvägs enligt den tid som den försäkrade har varit bosatt i Finland, beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda folkpensionen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996, och den tillämpas från den 1 januari 1997.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionindexet enligt vilket storleken av de folk-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*pensioner som skulle betalas i januari 1986
har beräknats.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5.

Lag

om ändring av 8 § lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § 2 och 8 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61), sådana de lyder i lag av den 28 juni 1993 (559/93), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Samordning och pensionsjämkning

8 §

Samordningsgränsen uträknas på basis av samordningsgrunden, som med nedan i 3 mom. stadgade undantag utgörs av den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen i ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagareverksamhet där den till pension berättigande tiden är minst ett år. Samordningsgränsen erhålls genom att av samordningsgrunden tas 60 procent och, om samordningsgrunden överstiger 586 mark i månaden, genom att 6 procent dras av från den överskjutande delen, dock högst ett belopp motsvarande folkpensionens basdel. Vid samordning av invalidpension som beviljats såsom delpension utgör samordningsgränsen 30 procent av samordningsgrunden.

Samordningsgränsen uträknas på basis av samordningsgrunden, som med nedan i 3 mom. stadgade undantag utgörs av den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen i ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagareverksamhet där den till pensionen berättigande tiden är minst ett år. Samordningsgränsen erhålls genom att av samordningsgrunden tas 60 procent eller, om det är fråga om invalidpension som beviljats såsom delpension, 30 procent av samordningsgrunden.

Vid tillämpningen av 2 och 5 mom. tagas pensionen enligt folkpensionslagen och familjepensionslagen varje kalenderår i betraktande till de belopp, med vilka de utgingo den 1 november föregående kalenderår. Då arbetstagaren uppnår den till ålderspension berättigande åldern, tages vid förättande av den samordning, som avses i andra meningen av 1 mom., pension enligt folkpensionslagen dock i betraktande till de belopp, med vilket den utgick den 1 november det kalenderår, som förgick uppnåendet av pensionsåldern.

Vid tillämpningen av 5 mom. tas pensioner enligt familjepensionslagen varje kalenderår i betraktande till de belopp, med vilka de utgick den 1 november föregående kalenderår.

Denna lag träder i kraft den 1 januari

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1996.

*Denna lag tillämpas på sådan pension som börjar den 1 januari 1996 eller där-
efter. Lagen tillämpas även i de fall där
grund för ny samordning enligt 8 a § upp-
står medan denna lag är i kraft.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7.

L a g**om ändring av 2 § lagen om bostadsbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 3 och 4 punkten lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75), sådana de
lyder i lag av den 13 februari 1987 (154/87), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte

2 §

Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte

3) hushåll bestående av en enda person, om denne får en pension till vilken som tillägg kan beviljas bostadsbidrag i enlighet med lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78);

4) hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller fortgående bor i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur utan att äktenskap ingås, om någon av dem får i 3 punkten nämnd pension; ej heller

3) hushåll bestående av en enda person, om denne får en pension *eller för honom kan fastställas rätt till en pension* till vilken som tillägg kan beviljas bostadsbidrag i enlighet med lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78);

4) hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller fortgående bor i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur utan att äktenskap ingås, om någon av dem får i 3 punkten nämnd pension *eller om för någon kan fastställas rätt till i 3 punkten nämnd pension; ej heller*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8.

L a g**om ändring av 19 § lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 19 § 1 mom. lagen den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/94) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Avträdelsestödet kompletteringsdel är lika stor som det sammantäknade belopp av folkpensionens basdel och tilläggsdel som skulle ha beviljats avträddaren, om han då avträdelsestödet började hade haft rätt till i form av invaliditetspension beviljad folkpension. När bas- och tilläggsdelen beräknas tillämpas dock inte 25 b och 28 §§ folkpensionslagen. När tilläggsdelen fastställs tillämpas 26 § 5 mom. folkpensionslagen sådant detta lagrum lydde vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/93) trädde i kraft. Efter det att avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i nämnda lag.

19 §

Avträdelsestödet kompletteringsdel är lika stor som den *folkpension* som skulle ha beviljats avträddaren, om han då avträdelsestödet började hade haft rätt till i form av invaliditetspension beviljad folkpension. När *kompletteringsdelen* beräknas tillämpas dock inte 25 b och 28 §§ folkpensionslagen. När kompletteringsdelen fastställs tillämpas 26 § 5 mom. folkpensionslagen sådant detta lagrum *lyder* vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/93) träder i kraft. Efter det att avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och den tillämpas om avträdelsen sker eller, då avträdelsestödet baserar sig på 21 § lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare, det villkorliga beslut som där avses ges efter ikraftträdandet.

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom., tillämpas på före ikraftträdandet beviljat avträdelsestöds kompletteringsdel, om den inte omfattar en del som motsvarar folkpensionens tilläggsdel, i tillämpliga delar vad som stadgas i 2,4 och 7 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (/).

